

BR 2023/35

Vuilniszakkenjurisprudentie. Voldoende twijfel gezaaid om bewijsvermoeden te ontkrachten dat appellante degene is geweest die de doos onjuist ter inzameling heeft aangeboden.

ABRvS 15-02-2023, ECLI:NL:RVS:2023:589, m.nt. C.M.M. van Mil

Instantie	Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State
Datum	15 februari 2023
Magistraten	Mr. J.H. van Breda
Zaaknummer	202203938/1/R4
Noot	C.M.M. van Mil
JCDI	JCDI:ADS699415:1
Vakgebied(en)	Bestuursrecht algemeen (V) Omgevingsrecht / Handhaving Omgevingsrecht (V)
Brondocumenten	ECLI:NL:RVS:2023:589, Uitspraak, Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 15-02-2023
Wetingang	(Art. 5:1 Awb)

Essentie

Vuilniszakkenjurisprudentie. Voldoende twijfel gezaaid om bewijsvermoeden te ontkrachten dat appellante degene is geweest die de doos onjuist ter inzameling heeft aangeboden.

Samenvatting

Door het adreslabel is de doos tot [appellante] te herleiden. Dit betekent dat het college [appellante] als overtreder mag aanmerken, tenzij dat wat [appellante] aanvoert reden geeft daaraan te twifelen. In dit verband is het volgende van belang. Het college heeft de verklaring van [appellante] dat zij de aangetroffen doos aan haar tante heeft gegeven om te worden gebruikt als verhuisdoos, niet betwist. Hiermee is een logische verklaring gegeven voor het feit dat de doos is aangetroffen in de straat in Rijswijk waar de tante van [appellante] woont, op 3.2 kilometer afstand van de woning van [appellante] in Den Haag.

Gelet op de door [appellante] gegeven verklaringen, acht de Afdeling het aannemelijk dat de aangetroffen doos door iemand anders dan [appellante] als verhuisdoos is gebruikt voordat deze naast de inzamelvoorziening is geplaatst. Met haar verklaringen heeft [appellante] voldoende twijfel gezaaid om het bewijsvermoeden te ontkrachten dat zij degene is geweest die de doos onjuist ter inzameling heeft aangeboden.

Partij(en)

Uitspraak in het geding tussen:

[appellante], wonend te [woonplaats],

en

het college van burgemeester en wethouders van Rijswijk,

verweerder.

Uitspraak

1. Procesverloop

Bij besluit van 10 juni 2022 heeft het college zijn beslissing om op 20 mei 2022 spoedeisende bestuursdwang toe te passen wegens het in strijd met de Afvalstoffenverordening voor de gemeente Rijswijk 2021 aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen, op schrift gesteld. Daarbij heeft het college vermeld dat de kosten van de toepassing van spoedeisende bestuursdwang, te weten € 159,05, voor rekening van [appellante] komen.

Bij besluit van 28 juni 2022 heeft het college het door [appellante] hiertegen gemaakte bezwaar ongegrond verklaard.

Tegen dit besluit heeft [appellante] beroep ingesteld.

Het college heeft een verweerschrift ingediend.

De Afdeling heeft de zaak op zitting behandeld op 13 december 2022, waar [appellante], met [partner], is verschenen. Het college, vertegenwoordigd door mr. M. de Weger, heeft via een videoverbinding aan de zitting deelgenomen.

2. Overwegingen

1.

De toepassing van spoedeisende bestuursdwang heeft bestaan uit het verwijderen van een doos die op 20 mei 2022 is aangetroffen in Rijswijk naast een aangewezen inzamelvoorziening op de Louis Davidsstraat ter hoogte van perceel 7. Het college is ervan uitgegaan dat [appellante] de doos verkeerd heeft aangeboden, omdat haar naam en adres op het adreslabel op de doos staan.

2.

[appellante] betwist dat zij de doos naast de inzamelvoorziening heeft gezet. Zij heeft toegelicht dat zij mantelzorger is voor haar tante die in een flat aan de Louis Davidsstraat woont. Omdat deze flat werd verbouwd, moesten veel bewoners, waaronder de tante van [appellante], intern verhuizen. Vanwege de verhuizing heeft [appellante] de aangetroffen doos aan haar tante gegeven om als verhuisdoos te gebruiken.

[appellante] stelt niet te weten wat er met de doos is gebeurd nadat zij deze aan haar tante heeft gegeven. Zij heeft toegelicht dat in de periode waarin de flat werd verbouwd door bewoners van de flat is afgesproken dat indien iemand verpakkingsmaterialen over had, deze in de centrale hal van de flat konden worden geplaatst, zodat andere bewoners deze konden gebruiken bij hun verhuizing. [appellante] vermoedt dat burens, die haar

tante bij haar verhuizing hebben geholpen, de doos verkeerd hebben aangeboden of dat de aangetroffen doos door andere bewoners voor een verhuizing is gebruikt en vervolgens door één van hen verkeerd is aangeboden.

2.1

Indien verkeerd aangeboden huishoudelijk afval tot een bepaalde persoon is te herleiden, bijvoorbeeld door middel van een daarin aangetroffen poststuk, mag er volgens vaste rechtspraak van de Afdeling van worden uitgegaan dat dit afval door de betrokkene op onjuiste wijze ter inzameling is aangeboden en dat hij derhalve de overtreder is (hierna: het bewijsvermoeden). Voor het mogen hanteren van dit bewijsvermoeden is voldoende dat in het afval één tot de betrokkene te herleiden poststuk is aangetroffen. Zie voor een uiteenzetting van deze rechtspraak de uitspraak van 18 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2432.

Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen in de uitspraak van 1 februari 2023, ECLI:NL:RVS:2023:365, is op grond van dit bewijsvermoeden de enkele omstandigheid dat de aangetroffen afvalstoffen tot een persoon te herleiden zijn, in beginsel voldoende om diegene als overtreder aan te merken. Het is vervolgens aan diegene om het bewijsvermoeden te ontkrachten. De daarbij te hanteren maatstaf is of dat wat de betrokkene daartegen aanvoert de juistheid van dat vermoeden in twijfel doet trekken. De betrokkene hoeft dus niet te bewijzen dat hij niet de overtreder was. Ontstaat voldoende twijfel of de als overtreder aangemerkte persoon daadwerkelijk verantwoordelijk is voor het plaatsen van de afvalstoffen, dan is daarmee het bewijsvermoeden ontkracht. Het bestuursorgaan kan in dat geval aan de op hem rustende bewijslast voldoen door aannemelijk te maken dat de betrokkene toch de overtreder is. Daarvoor is dan meer nodig dan het enkel wijzen op de omstandigheden die ten grondslag lagen aan de toepassing van het bewijsvermoeden.

2.2

Door het adreslabel is de doos tot [appellante] te herleiden. Dit betekent dat het college [appellante] als overtreder mag aanmerken, tenzij dat wat [appellante] aanvoert reden geeft daaraan te twijfelen. In dit verband is het volgende van belang. Het college heeft de verklaring van [appellante] dat zij de aangetroffen doos aan haar tante heeft gegeven om te worden gebruikt als verhuisdoos, niet betwist. Hiermee is een logische verklaring gegeven voor het feit dat de doos is aangetroffen in de straat in Rijswijk waar de tante van [appellante] woont, op 3,2 kilometer afstand van de woning van [appellante] in Den Haag.

Verder heeft [appellante] gedetailleerde verklaringen gegeven over de interne verbouwing van het flatgebouw waarin haar tante woont en over de afspraken die door bewoners onderling zijn gemaakt over verpakkingsmaterialen die in de centrale hal van het gebouw konden worden achtergelaten om door anderen te worden gebruikt voor hun verhuizingen.

Gelet op de door [appellante] gegeven verklaringen, acht de Afdeling het aannemelijk dat de aangetroffen doos door iemand anders dan [appellante] als verhuisdoos is gebruikt voordat deze naast de inzamelvoorziening is geplaatst. Met haar verklaringen heeft [appellante] voldoende twijfel gezaaid om het bewijsvermoeden te ontkrachten dat zij degene is geweest die de doos onjuist ter inzameling heeft aangeboden.

Het college heeft [appellante] dan ook ten onrechte als overtreder aangemerkt. Gelet hierop heeft het college bij het besluit van 28 juni 2022 het primaire besluit van 10 juni 2022 ten onrechte niet herroepen.

Het betoog slaagt.

3.

Het beroep is gegrond. Het besluit van 28 juni 2022 dient te worden vernietigd. De Afdeling zal zelf in de zaak voorzien door het primaire besluit van 10 juni 2022 te herroepen en te bepalen dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit. Dat betekent concreet dat [appellante] de kosten van de toepassing van spoedeisende bestuursdwang niet hoeft te betalen.

4.

Het college hoeft geen proceskosten te vergoeden.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

- I. verklaart het beroep gegrond;
- II. vernietigt het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Rijswijk van 28 juni 2022, kenmerk 22.046550/BZW.1.22.0288.01;
- III. herroept het besluit van het college van burgemeester en wethouders van Rijswijk van 10 juni 2022, kenmerk 22.042031;
- IV. bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde besluit;
- V. gelast dat het college van burgemeester en wethouders van Rijswijk aan [appellante] het door haar voor de behandeling van het beroep betaalde griffierecht ten bedrage van € 50,00 vergoedt.

Noot

Auteur: C.M.M. van Mil^[1]

1.

Op 1 juni 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak met een drietal uitspraken een belangrijke koers uitgezet in de zogenaamde 'vuilniszakkenjurisprudentie', ECLI:NL:RVS:2022:1558, ECLI:NL:RVS:2022:1554 en ECLI:NL:RVS:2022:1550 met bijbehorend persbericht. In mijn annotatie hierbij in AB 2022/209, wees ik erop dat de Afdeling hiermee een signaal voor de praktijk leek af te geven, waaruit valt af te leiden dat bestuursorganen niet te veel moeten leunen op het bewijsvermoeden maar vooral ook goed moeten luisteren naar het verhaal van de vermeende overtreder. Na ruim een half jaar is het tijd om de balans op te maken en eens te kijken hoe de 'vuilniszakkenjurisprudentie' zich nadien heeft ontwikkeld.

2.

De Afdeling heeft in het persbericht bij de drie zaken in juni 2022 twee voorbeelden gegeven van de manier waarop iemand het tegendeel aannemelijk kan maken (althans, het bewijsvermoeden kan ontkrachten). Dit kan 1) door een concrete, gedetailleerde, logische en met objectieve omstandigheden onderbouwde verklaring te geven voor het, buiten de schuld van betrokkene, verkeerd aangeboden huisvuil. Dit kan ook 2) als de betrokkene aannemelijk maakt dat hij niet in de gelegenheid was om het huisvuil op de verkeerde plek achter te laten. Hiermee moet voldoende twijfel gezaaid worden, zodat het enkele bewijsvermoeden niet voldoende is om de betrokkene als overtreder aan te merken.

3.

In de hierboven gepubliceerde uitspraak is dat gelukt. Het ging hier om een doos met daarop een adreslabel met naam en adres van appellante. Het was kennelijk een grote doos, want deze zou volgens appellante aan haar tante zijn gegeven om te kunnen worden gebruikt als verhuisdoos. De flat van haar tante werd verbouwd, en om die reden moest zij met een aantal andere bewoners intern verhuizen. De doos is gevonden en verwijderd naast een inzamelvoorziening voor afval in Rijswijk, op een afstand van 3,2 kilometer van de woning van appellante in Den Haag. Vanwege de gedetailleerde verklaringen van appellante over de interne verbouwing en over de afspraken die door bewoners onderling zijn gemaakt over verpakkingsmaterialen die in de centrale hal van het gebouw konden worden achtergelaten om door anderen te worden gebruikt voor hun verhuizingen, acht de Afdeling het aannemelijk dat de aangetroffen doos door iemand anders dan appellante als verhuisdoos is gebruikt. Met haar verklaringen heeft appellante aldus voldoende twijfel gezaaid om het bewijsvermoeden te ontkrachten dat zij degene is geweest die de doos onjuist ter inzameling heeft aangeboden.

4.

In een andere uitspraak van dezelfde datum, ABRvS 15 februari 2023, ECLI:NL:RVS:2023:592, wist appellante ook een concrete, gedetailleerde, logische en met objectieve omstandigheden onderbouwde verklaring te geven. In die zaak valt vooral de zeer gedetailleerde uitleg van appellante op, over waarom de huisvuilzak niet van haar kon zijn. Zij verklaarde alleen kleine pedaalemmerzakken te gebruiken omdat het formaat van de aangetroffen huisvuilzak voor haar te groot is om de trap van haar bovenwoning af te kunnen dragen omdat zij nagenoeg blind is. Daarbij wijst zij ook op de inhoud van de vuilniszak, waaruit bleek dat er gekookt is (sla, soepgroente en een uiennetje) terwijl zij dit vanwege haar fysieke beperkingen niet zelf kan. Dit betoog wordt ondersteund door een verklaring van haar zoon. Ook wijst zij erop dat zij en haar burens regelmatig post op het verkeerde adres ontvangen. De Afdeling concludeert in deze zaak dat appellante met de genoemde omstandigheden in onderlinge samenhang bezien, voldoende twijfel heeft gezaaid om het bewijsvermoeden te ontkrachten dat de huisvuilzak van haar afkomstig is en dat zij deze naast de container heeft gezet.

5.

In beide zaken verwijst de Afdeling naar de in de uitspraak van 1 februari 2023, ECLI:NL:RVS:2023:365, opgenomen maatstaf in het kader van het ontkrachten van het bewijsvermoeden (zie daarover: ABRvS 18 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2432). De Afdeling overweegt in die uitspraak dat voor het mogen hanteren van het bewijsvermoeden dat de betrokkene overtreder is, voldoende is dat in het afval één tot de betrokkene te herleiden poststuk is aangetroffen. De enkele omstandigheid dat de aangetroffen afvalstoffen tot een persoon te herleiden zijn, is in beginsel voldoende om diegene als overtreder aan te merken. Het is vervolgens aan diegene om het bewijsvermoeden te ontkrachten. De daarbij te hanteren maatstaf is, of dat wat de betrokkene daartegen aanvoert de juistheid van dat vermoeden in twijfel doet trekken. Deze uitspraak volgt op hiervoor al aangehaalde uitspraken van de Afdeling van 1 juni 2022, waarin de Afdeling heeft overwogen dat voor het ontkrachten van het bewijsvermoeden, geen onomstotelijk bewijs nodig is.

6.

Overigens is ook naar de lijn van de Afdeling (onder verwijzing naar ABRvS 1 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1558) verwezen in een aantal arresten van het Hof Arnhem-Leeuwarden in het kader van opgelegde bestuurlijke boete voor overtreding van de Afvalstoffenverordening vanwege overlast in de openbare ruimte (zie Hof Arnhem-Leeuwarden 7 december 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:10527; Hof Arnhem-

7.

Het hof volgt hierin duidelijk de door de Afdeling uitgezette lijn. Zo had bijvoorbeeld in het arrest van het hof van 16 februari 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:1408, r.o. 7, eiser de betreffende verkeerd geplaatste doos met zijn correspondentieadres een paar maanden eerder in zijn eigen woonplaats bij het oud papier gezet. Het hof concludeert in dit arrest dat eiser in voldoende mate aannemelijk heeft gemaakt dat hij niet in de gelegenheid is geweest om de doos ter plaatse achter te laten. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat niet is gebleken dat eiser op of rond de datum waarop het afval is aangetroffen enige connectie had met Amsterdam, dat in de woonplaats van eiser een reguliere kosteloze inzameling van oud papier bestaat en dat het woonadres van eiser op bijna 50 kilometer is gelegen van waar de doos is aangetroffen. Het hof merkt daarbij nog op dat het volstrekt onduidelijk is welk belang van eiser zou zijn gediend met het over een dergelijke afstand vervoeren van één kartonnen doos.

8.

Kijkend naar de rechtspraak na 1 juni 2022 lijkt de Afdeling de uitgezette koers te blijven varen in zaken waarin een concrete en logische verklaring wordt gegeven dat niet de betrokkene, maar een derde het huisvuil verkeerd heeft aangeboden. Het lijkt nog wat te vroeg om te kunnen zeggen of door bestuursorganen gehoor is gegeven aan de 'oproep' van de Afdeling van 1 juni 2022. Dat is op dit moment nog niet goed te zeggen.

Voetnoten

[1] Chantal van Mil is advocaat bij Hekkelman Advocaten N.V. en is daarnaast verbonden aan de Universiteit van Amsterdam als buitenpromovendus.